

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 21/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Lapárovou, Forgáčova bašta 7, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 20/2017 z 24. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 20/2017 z 24. apríla 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v pozícii žalobcu na Okresnom súde Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 239/2008 domáhal odstránenia následkov neoprávnených zásahov žalovaného do jeho práva na ochranu osobnosti a primeraného zadostučinenia spočívajúceho v ospravedlnení a priznaní materiálnej satisfakcie vo výške 33 193,92 €.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 16 C 239/2008 z 9. mája 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) takto rozhodol:

«Odporca je povinný v časopise [REDAKOVANÉ], do 15 dní po právoplatnosti rozsudku uverejniť nasledovnú správu s ospravedlnením:

„V ženskom týždenníku [REDAKOVANÉ] z 8. júla 2008 na stranách 22 až 24 sme uverejnili článok pod názvom „Biznis s rakovinou“, v ktorom boli uvedené skutkové tvrdenia, že „klinický onkológ [REDAKOVANÉ] mal pripraviť zdravotné poisťovne o viac ako devätnásťmiliónov korún, v rokoch 1995 až 2004 si mal dávať preplácať onkologickú liečbu, ktorú v skutočnosti nikomu nepodal, vraj liečil aj zdravých ľudí, ktorých držal v omyle, že majú nádor, znalecké posudky a svedectvá mali mnohé odhaliť, pani [REDAKOVANÉ] popisovaná v článku nemala byť riadne liečená, onkológ nevypisoval recepty ale drahé lieky dával pacientom rovno v ordinácii, nechcel vydať zdravotnú kartu, zdravotná dokumentácia, ktorú od neho [REDAKOVANÉ] prevzala, v mnohých prípadoch nebola v poriadku ani kompletná a mnohých pacientov v nej vôbec nenašla, našli sa aj falošné nálezy a ich opisy, takže pán doktor v tom zrejme nebol sám, preplatené lieky za milióny nikdy neboli naozaj fyzicky čerpané, iba papierovo cez eseročku.“ *Obsah tohto článku je skreslený, nepravdivý a zasiahli sme ním veľmi vážne do práv na ochranu osobnosti [REDAKOVANÉ] a znížili sme jeho vážnosť, dôstojnosť a česť, za čo sa mu ospravedľujeme.“*

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi 10 000,--eur, do 15 dní po právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšnej časti súd návrh zamietá.

O trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.»

4. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovateľ a tiež žalovaný odvolanie, o ktorom Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 254/2013 z 27. mája 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) takto rozhodol:

„Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výroku o povinnosti odporcu uverejniť v časopise [REDAKOVANÉ] správu s ospravedlnením a v časti výroku o zamietnutí zvyšku návrhu potvrdzuje.

V napadnutej časti výroku o povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi 10.000 eur rozsudok súdu prvého stupňa mení tak, že návrh zamietá.“

5. Sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí žaloby nad priznanú sumu 10 000 €, odmietol a zároveň zamietol dovolanie sťažovateľa proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi (sťažovateľovi) sumu 10 000 € tak, že žalobu zamietol.

6. Sťažovateľ porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v zásade odôvodňuje tým, že „Najvyšší súd vo svojom rozsudku uvedené ústavné princípy nerešpektoval, keď napriek kogentnej úprave uvedenej v § 470 ods.1 CSP otázku prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľa neposudzoval cez ustanovenie § 217 ods.1 a § 438ods.1 CSP podľa ustanovení § 420 a § 421 CSP, ale podľa § 237 a 238 OSP a na ne sa viažucu súdnu judikatúru, ktoré už neboli súčasťou platného právneho poriadku od 1.7.2016.“. Ďalej uvádza, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nie je riadne a presvedčivo odôvodnený a že zo strany všeobecných súdov došlo k porušeniu

princípu rovnosti zbrani v jeho neprospech, v súvislosti s čím v sťažnosti uviedol: „sťažovateľ preukázal v konaní všetky znaky skutkovej podstaty pre priznanie práva na primerané zadosťučinenie nielen v morálnej podobe (ospravedlnenie) ale aj v podobe peňažnej najmä preto, že sa morálna satisfakcia nejavila ako dostačujúca. Bola totiž v značnej miere znížená dôstojnosť sťažovateľa, bol opísaný ako zločinec, šarlatán, podvodník. Znížená bola aj jeho vážnosť v spoločnosti. Potom bolo na žalovanom, aby on preukazoval a preukázal, že to tak nebolo a že išlo iba len o bežnú informáciu ohľadne začatého trestného stíhania sťažovateľa. A v tomto smere však súdy nič nevyžadovali od žalovaného, žalovaný v tomto smere okrem a svojho tvrdenia žiadny dôkaz neprodukoval a aj tak súdy vyhovel jeho žiadosti o nepriznanie finančnej náhrady pre imaginárne neunesenie dôkazného bremena na strane žalobcu. V dôsledku toho porušili súdy vyššie uvedené pravidlá o dôkaznom bremene a tým zároveň zaťažili svoje rozhodnutia i ústavným deficitom v zmysle čl.46 ods.1 ústavy a čl.6 ods.1 dohovoru.“

7. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl.46 ods.1 ústavy a čl. 6 ods.1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu SR z 24.4.2018 sp. zn. 1Cdo 20/2017 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24.4.2018 sp. zn. 1Cdo 20/2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] titulom trov konania pred ústavným súdom sumu 201,- € (dva úkony právnej služby po 91,29 € a náhrada nákladov za každý úkon po 9,21 €) v lehote do 1 mesiaca na účet jeho právnej zástupkyne.“

II.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený

10. Sťažovateľ sťažnosťou doručenou ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu sú vo vzťahu k obom

označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

14.1 Najvyšší súd v napadnutom rozsudku konštatoval procesnú neprípustnosť dovolania proti rozsudku krajského súdu, ktorým tento potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí žaloby nad priznanú sumu 10 000 €, v nadväznosti na čo dovolanie sťažovateľa v tejto časti podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) odmietol.

14.2 Dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu, ktorým tento zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi (sťažovateľovi) sumu 10 000 € tak, že žalobu zamietol, najvyšší súd ako neopodstatnené podľa § 448 CSP zamietol.

15. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

«5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd) ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcu bolo podané 20. januára 2016 vychádzal z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, v zmysle ktorého platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a preto skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

7. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (vid' § 236 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, platného a účinného do 30. júna 2016, ďalej len O.s.p.).

8. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

9. Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním v potvrdzujúcej časti a zmeňujúcej časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy a žiadal tento rozsudok v napadnutých častiach zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

10. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016, v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. bol dovolací súd povinný aj *ex offio* posúdiť, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. a tiež, či konanie nie je postihnuté tzv. inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

11. Žalobca vady uvedené v ustanovení § 237 O.s.p. nenamietal a dovolací súd ich ani pri svojom prieskume nezistil.

12. Pokiaľ žalobca napadol výrok rozsudku, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok o zamietnutí nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nad priznaných 10.000,-Eur, nie je jeho dovolanie v tejto časti rozsudku (potvrdzujúcej) odvolacieho súdu prípustné. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval v ustanovení § 238 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažným procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

13. Dovolací súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

14. Pokiaľ ide o tzv. inú vadu (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta, ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“...

Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Dovolací súd preto dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok splňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Z uvedeného dôvodu nejde pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého rozsudku zároveň o tzv. inú vadu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Dovolací súd v rámci prieskumu predmetného spisu nezistil, že by bola porušená zásada rovnosti účastníkov konania...

18. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 dovolanie proti zmieňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolanie má v danom prípade účinok, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP) - dovolateľom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku, ktorým zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,-Eur tak, že v tejto časti bol návrh zamietnutý, čím súčasne založil i subjektívnu prípustnosť žalobcu na podanie dovolania a bolo preto možné v tejto časti podrobiť rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

19. Žalobca výslovne uviedol, že dovolanie podáva z dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

20. Dovolací súd odkazuje v podrobnostiach na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, v časti, v ktorej vysvetlil svoje závery, ktoré ho viedli k záveru, že v danom prípade postačuje ospravedlnenie a nie je potrebné priznať nemajetkovú ujmu.

21. Dovolací súd dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V danej veci sa však nejedná o tento prípad.

22. Žalobca v konaní nepreukázal objektívne hľadiská pre posúdenie existencie závažnej ujmy v osobnostných právach ani v pracovnej, ani spoločenskej a ani v súkromnej

oblasti života. Skutočnosti, ktoré uviedol žalobca boli iba jeho subjektívnymi pocitmi. Tieto nevykazovali znaky závažnej miery, či závažnej ujmy.

23. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobca v dovolaní nedôvodné uplatnil dovolacie dôvody (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.). S poukazom na to dovolanie v zmeňujúcom výroku odvolacieho súdu zamietol ako neopodstatnené (§ 448 CSP).»

16. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namieta, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu ním označených práv tým, že najvyšší súd napriek kogentnej úprave uvedenej v § 470 ods. 1 CSP otázku prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľa neposudzoval podľa § 217 ods. 1 CSP, § 438 ods. 1 CSP, § 420 CSP a § 421 CSP, ale podľa § 237 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) a § 238 OSP, ktoré už neboli súčasťou platného právneho poriadku od 1. júla 2016. Sťažovateľ zároveň v sťažnosti namieta, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nebol riadne odôvodnený, ako aj to, že v priebehu súdneho konania došlo zo strany všeobecných súdov k porušeniu princípu rovnosti zbraní v jeho neprospech.

17. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, v zmysle ktorej najvyšší súd v rozpore s kogentnou úpravou uvedenou v § 470 ods. 1 CSP otázku prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľa posudzoval podľa § 237 OSP a § 238 OSP, teda podľa ustanovení, ktoré už neboli súčasťou platného právneho poriadku od 1. júla 2016, a nie podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, uvádza ústavný súd tieto skutočnosti.

18.1 Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, nový procesný predpis, ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok platný a účinný do 30. júna 2016.

18.2 Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

18.3 Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať

ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

18.4 Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu bolo sťažovateľom podané 20. januára 2016, teda podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016, t. j. v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, a o samotnom dovolaní sťažovateľa bolo najvyšším súdom rozhodnuté napadnutým rozsudkom 24. apríla 2018, teda v čase účinnosti Civilného sporového poriadku.

18.5 Vzhľadom na to, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu bolo sťažovateľom podané v čase platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, keď aj sťažovateľ pri koncipovaní dovolania vychádzal z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku, bol najvyšší súd povinný s poukazom na § 470 ods. 2 CSP posúdiť prípustnosť a dôvodnosť takto podaného dovolania ako úkonu, ktorého účinky nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, práve podľa zákonných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku platných a účinných v čase podania dovolania.

19.1 Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

19.2 S poukazom na uvedené ústavný súd uzatvára, že postup najvyššieho súdu, pri ktorom tento otázku prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľa podaného podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 posúdil podľa zákonných ustanovení uvedených v Občianskom súdnom poriadku, a nie podľa zákonných ustanovení uvedených v Civilnom sporovom poriadku, je ústavne akceptovateľný, a teda najvyšší súd tým, že posudzoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania sťažovateľa podľa zákonných ustanovení uvedených v Občianskom súdnom poriadku, nezasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20.1 V súvislosti s námietkou sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, nepreskúmateľnosť ktorého namietal sťažovateľ v podanej sťažnosti, dospel k záveru, že najvyšší súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní o podanom dovolaní, a právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne.

20.2 Ústavný súd vo svojich viacerých rozhodnutiach zdôraznil, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

20.3 K namietanej dostatočnosti a úplnosti odôvodnenia ústavný súd uvádza, že podľa jeho názoru je odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v hraniciach ústavnej akceptovateľnosti. Z uvedeného dôvodu tak ústavný súd sťažovateľom namietanú dostatočnosť a úplnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu neakceptoval.

21. K sťažovateľom namietanému postupu všeobecných súdov, pri ktorom tieto mali v rámci súdneho konania porušiť princíp rovnosti zbraní vo vzťahu k sťažovateľovi tým, že od neho ako žalobcu vyžadovali preukázanie ním uvádzaných skutočností (vo vzťahu k preukázaniu vzniku závažnej nemajetkovej ujmy v dôsledku neoprávneného konania žalovaného) na rozdiel od žalovaného, ktorého tvrdenia považovali všeobecné súdy za preukázané bez toho, aby žalovaný v tomto smere produkoval akékoľvek dôkazy, ústavný súd uvádza tieto skutočnosti.

22. Rovnosť zbraní je inherentným prvkom spravodlivého procesu. Právo na spravodlivý proces zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru zahrňuje právo, aby každá strana občianskeho súdneho konania mala primeranú možnosť brániť svoju záležitosť pred súdom za podmienok, ktoré ju podstatne neznevýhodňujú v pomere k druhej strane (Ankerl c. Švajčiarsko z 23. 10. 1996).

23. Z okolností danej veci vyplýva, že sťažovateľovi ako žalobcovi bolo umožnené, aby na podporu svojich tvrdení predložil súdu dôkazy, ktoré preukazujú ním uplatnený nárok pred všeobecným súdom. Právo tvrdiť a preukázať tvrdené skutočnosti mal za rovnakých podmienok ako sťažovateľ, vychádzajúc z obsahu sťažnosti a jej príloh, aj žalovaný.

24.1 Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie

24.2 Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

24.3 Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

25. V danom prípade sa sťažovateľ ako žalobca pred všeobecným súdom domáhal odstránenia následkov neoprávnených zásahov žalovaného do jeho práva na ochranu osobnosti a primeraného zadostučinenia spočívajúceho v ospravedlnení a v priznaní materiálnej satisfakcie. Pokiaľ sťažovateľ ako žalobca v konaní pred všeobecnými súdmi tvrdil, že konaním žalovaného bolo zasiahnuté do jeho práv na ochranu osobnosti, bolo jeho povinnosťou preukázať, akým zásahom zo strany žalovaného bolo do jeho práv na ochranu osobnosti zasiahnuté. Podobne aj v prípade tvrdenia sťažovateľa ako žalobcu o existencii

závažnej ujmy na jeho strane v dôsledku neoprávneného konania žalovaného proti jeho osobe bol výslovne sťažovateľ ten, kto bol povinný preukázať splnenie zákonom stanovených podmienok na priznanie majetkovej satisfakcie za vzniknutú ujmu (teda vznik závažnej ujmy na strane sťažovateľa v dôsledku neoprávneného konania žalovaného), a teda uniesť dôkazné bremeno svojich tvrdení, a to bez ohľadu na procesnú aktivitu žalovaného.

26. Z § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplýva, že posúdenie toho, či je postačujúce priznanie zadosťučinenia napríklad vo forme ospravedlnenia alebo má fyzická osoba tiež právo na priznanie zadosťučinenia vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch s poukazom na preukázané okolnosti konkrétneho prípadu (v danom prípade vznik závažnej ujmy na strane sťažovateľa v dôsledku neoprávneného konania žalovaného), je predmetom voľnej úvahy súdu. Len súd je oprávnený a zároveň povinný po dôkladnom zhodnotení vykonaných dôkazov vysloviť dostatočne odôvodnený záver o oprávnenosti alebo neoprávnenosti žalobcom uplatneného nároku.

27.1 Z obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu je zrejmé, že tento sa v otázke preukázania vzniku závažnej ujmy na strane sťažovateľa v dôsledku neoprávneného konania žalovaného stotožnil s rozsudkom krajského súdu, v ktorom krajský súd v podstatnom okrem iného uvádza: *«Obsah spisu svedčí o tom, že navrhovateľ síce nie je osoba všeobecne známa širokej verejnosti, avšak nejde ani o „radového občana“. V danej veci navrhovateľ nie je bežný občan, musí zniesť skutočnosť, že médiá sa môžu zaujímať o výkon jeho práce a s ním súvisiacimi okolnosťami a takou bolo aj trestné stíhanie navrhovateľa. Pokiaľ bola na navrhovateľa podaná obžaloba, bolo právom, a z hľadiska práce médií i povinnosťou médiá, ktoré malo vedomosť o trestnom stíhaní, informovať verejnosť o tejto skutočnosti. Informácia o vedení trestného stíhania či o podaní obžaloby a o dôvodoch tejto obžaloby, nie je v rozpore so zásadou prezumpcie nevinoty a ani nie je zásahom do osobnostných práv dotknutej osoby, t.j. navrhovateľa. Zásahom sú iba ostatné nepravdivé údaje.*

Obžaloba na navrhovateľa bola vypracovaná dňa 03.07.2007. Navrhovateľ už dňa 01.08.2004 ukončil svoju lekársku prax v [REDAKOVANÉ] a odišiel pracovať do [REDAKOVANÉ]. Teda táto skutočnosť vôbec nesúvisí so zverejneným článkom.

Späť na Slovensko sa navrhovateľ vrátil od 01.04.2008 do [REDAKOVANÉ], kde mal dohodnuté zamestnanie. Následne dňa 08.07.2008 bol zverejnený predmetný článok Biznis s rakovinou. Tento článok nemal žiadny negatívny dopad na pracovnú oblasť života navrhovateľa, nedošlo k ukončeniu pracovného pomeru, či preradeniu na inú prácu, prípadne iný pracovnoprávny postih.

Navrhovateľ nepreukázal objektívne hľadiská pre posúdenie existencie závažnej ujmy v osobnostných právach ani v pracovnej, ani spoločenskej ani súkromnej oblasti svojho života. Všetky skutočnosti, ktoré uvádzal ako závažnú ujmu spôsobenú zverejnením predmetného článku, sú buď jeho subjektívnymi pocitmi, alebo nevykazujú znaky značnej miery, či závažnej ujmy...

Vzhľadom k uvedenému, odvolací súd je toho názoru, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania podmienok na priznanie majetkovej satisfakcie, preto v uvedenej časti rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh na priznanie nemajetkovej ujmy zamietol. V tej súvislosti potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti zamietnutia zvyšku požadovanej nemajetkovej ujmy.»

27.2 Najvyšší súd podobne ako krajský súd dospel k záveru, že „žalobca v konaní nepreukázal objektívne hľadiská pre posúdenie existencie závažnej ujmy v osobnostných právach ani v pracovnej, ani spoločenskej a ani v súkromnej oblasti života. Skutočnosti, ktoré uviedol žalobca boli iba jeho subjektívnymi pocitmi. Tieto nevykazovali znaky závažnej miery, či závažnej ujmy“ a vo svojom napadnutom rozhodnutí odkazuje „v podrobnostiach na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, v časti, v ktorej vysvetlil svoje závery, ktoré ho viedli k záveru, že v danom prípade postačuje ospravedlnenie a nie je potrebné priznať nemajetkovú ujmu.“

28.1 Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

28.2 Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

28.3 Ústavný súd konštatuje, že postupom najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní vo vzťahu k sťažovateľovi ako strane sporu. Skutočnosť, že sťažovateľ ako žalobca nebol úspešný vo vzťahu k svojmu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, je dôsledkom toho, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno svojich pred súdom uvádzaných tvrdení. Subjektívne presvedčenie sťažovateľa o tom, že dostatočným spôsobom preukázal pravdivosť ním uvádzaných skutočností, nie je postačujúce.

29. S poukazom na uvedené ústavný súd dodáva, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu v jeho napadnutom rozsudku nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

30. Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti (priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2019